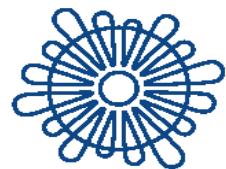

Inovativne tehnike u zaštiti zdravlja riba

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Izv. prof. dr. sc. Tomislav Šarić
Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu
Sveučilište u Zadru

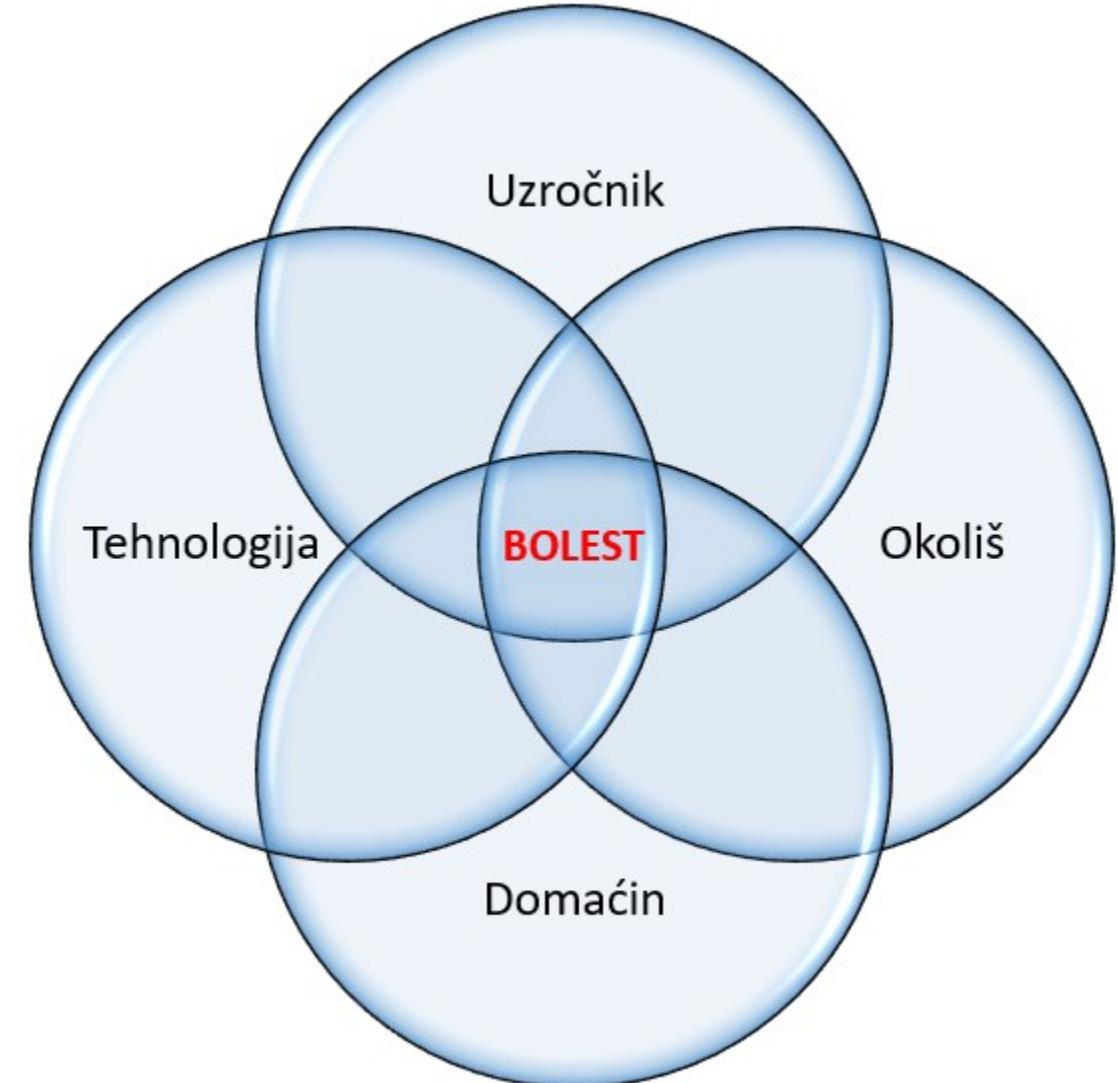
Uvod

- Akvakultura najbrže rastući sektor proizvodnje hrane
- Industrijska proizvodnja s automatiziranim sustavima i novim tehnologijama zamjenjuje manje intenzivne tradicionalne metode uzgoje
  - Tradicionalni modeli pasivniji i ranjiviji na prirodne katastrofe
    - Manja ulaganja, manji zahtjevi za znanjem i vještinama, imaju sporiji povrat uloženog
- Porast svijesti o zaštiti okoliša i održivosti zahtijeva bolju kontrolu uzgoja ribe

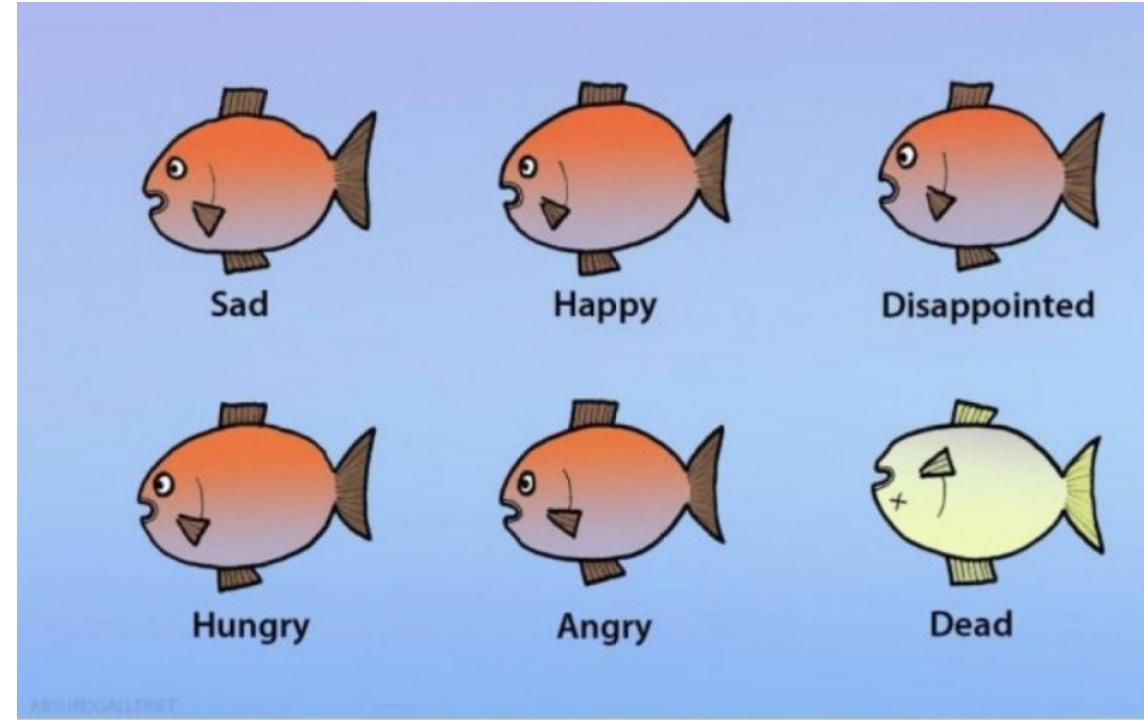
Izazovi zaštite zdravlja riba

- Zaštita zdravlja uzgajanih životinja presudan čimbenik uspješne proizvodnje
- Bolesti najčešće nastaju kao posljedica složenih interakcija između uzročnika, domaćina i okoliša
  - Kod uzgoja životinja i tehnologija uzgoja ima važnu ulogu

Izazovi zaštite zdravlja riba

- Kontrola bolesti u akvakulturi složenija je od zaštite zdravlja kopnenih životinja. Razlozi:
  - Prirode samih riba
  - Okoliša koji može utjecati na izbijanje pojedinih bolesti te olakšati njihov prijenos
  - Manjeg broja dostupnih sredstava za prevenciju i liječenje bolesti
  - Liječenje riba najčešće zahtjeva angažman velike količine radne snage i tehničke
  - Riba se bez stresa ne može lako uloviti
  - Bolesti je često teško otkriti i karakterizirati...

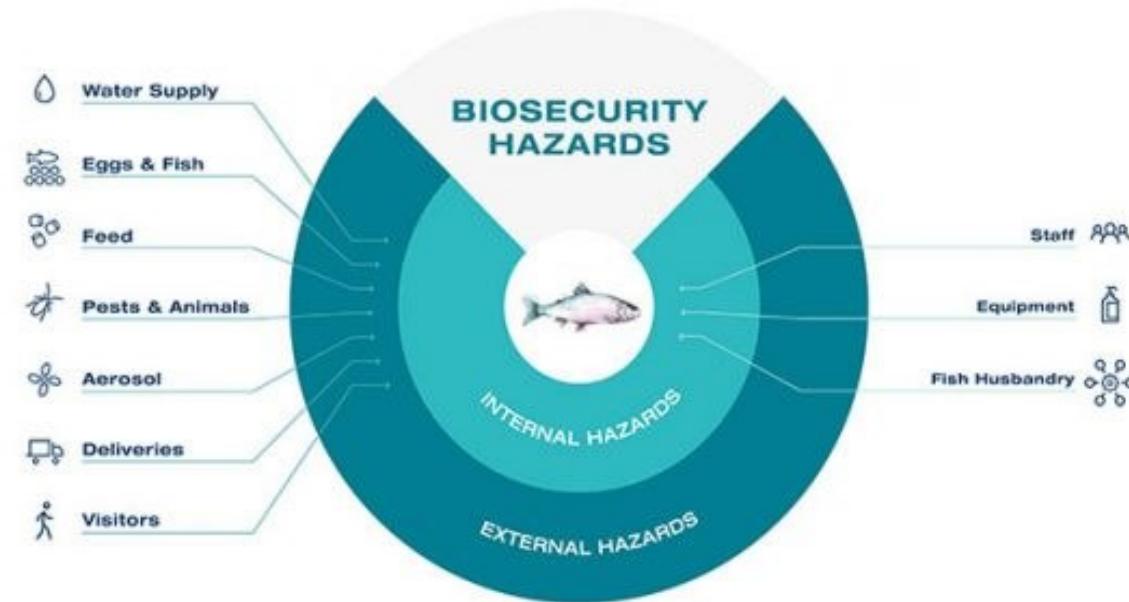

Understand your fish

Pristupi prevenciji i suzbijanju bolesti riba

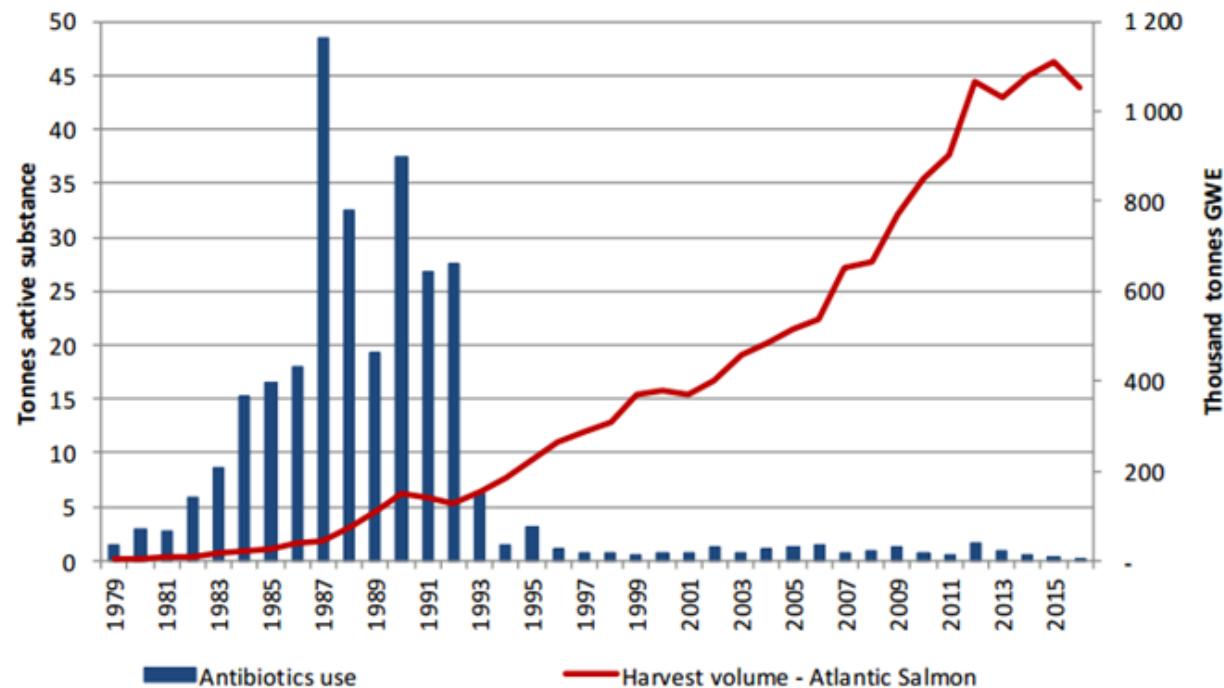
Biosigurnosne mjere

- Bilo koje radnje usmjerenе sprečavanju unošenja uzročnika bolesti u akvakulturne objekte.
- Biosigurnosne mjere među ostalim uključuju:
  - Stroge mjere karantene,
  - Sanitaciju opreme,
  - Dezinfekciju jaja,
  - Kontrolu prometa,
  - Tretmane vode,
  - Korištenje zdravstveno ispravne hrane,
  - Zbrinjavanje mortaliteta.

Antibiotici i antiparazitici

- Primjena je dozvoljena samo u svrhu liječenja
- Antibiotici više nemaju primarnu ulogu u zaštiti zdravlja riba
- Antiparazitici imaju važnu ulogu ali je broj aktivnih supstanci dopuštenih za upotrebu malen
  - Istraživanja za okoliš manje štetnih „prirodnih“ antiparazitika
- Primjena:
  - Ljekovita hrana
  - Injekciona primjena
  - Kupke

Cijepljenje

- Duga povijest upotrebe cjepiva u akvakulturi - prvo cijepljene provedeno 1942 godine
- Otkrivaju se nove vrste cjepiva za različite mikroorganizme
  - Cjepiva se mogu podijeliti na: umrtvljena, oslabljena, **vektorska rekombinirana, genetski modificirana, DNA, subjedinična cjepiva, peptidna cjepiva**
- Načini aplikacije
  - Injekcije
  - Imerzije
  - Putem hrane - mikroinkapsulacija

Upotreba probiotika, prebiotika, imunostimulansa

- Jačanje prirodnog imuniteta riba područje je na kojem se provode brojna istraživanja
- Glavni cilj je pronađak supstanci koje se mogu ugraditi u hranu i oralno davati ribama
- Često način blagotvornog djelovanja nije do kraja razjašnjen ali je u mnogim slučajevima dokazana neki oblik imunomodulacije.
  - Bez obzira na njihovo djelovanje, imunostimulansi izravno ili neizravno pojačavaju specifične ili nespecifične obrambene mehanizme, ili oboje

SUPPLEMENTATION WITH IMUNO-2865® IN SEA BREAM (*Sparus aurata L.*)

eas
european aquaculture society

I. Župan^{1*}, S. Tkalcic², T. Šarić^{1*}, R. Čož-Rakovac³, I. Strunjak-Perović³, N. Topić-Popović³, N. Poljičak-Milas⁴, M. Kardum⁴, D. Kanski⁵, T. Bulat⁶, B. Beer Ljubić⁷, V. Matijatko⁷

¹University of Zadar, Department of Ecology, Agronomy and Aquaculture, Zadar, 23000, Croatia; ²Western University of Health Sciences, College of Veterinary Medicine, Pomona, California, 91766, USA; ³Ruder Bošković Institute, Laboratory for Ichthyopathology - Biological Materials, 10000 Zagreb, Croatia; ⁴University of Zagreb, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pathophysiology, Zagreb, 10000, Croatia; ⁵WWF Adria, World Wide Fund for Nature, Kranjčevićeva 5, 1000 Zagreb, Croatia; ⁶DALMAR, Pakoštane, 23000, Croatia; ⁷University of Zagreb, Faculty of Veterinary Medicine, Internal Diseases Clinic, 10000 Zagreb, Croatia

Introduction
There is a strong push to replace the use of conventional chemical products in commercial aquaculture with naturally derived and cost-effectively additives incorporated into the fish diet. IMUNO-2865® is a naturally obtained hemicellulose mixture extracted by a protected proprietary process from natural sources (Gramineae, Poaceae family of plants and mushrooms, grapseseed extracts), which enhances immune system function in humans (Weeks & Perez 2009) and marine mammals (Mejia et al. 2008). However, its effect on the immune system of teleost fish is unknown. The aim of this study was to evaluate the immunostimulatory effects of IMUNO-2865® on sea bream, the most important species in the Mediterranean aquaculture, as a basis for its introduction in aquaculture.

Material and Methods

- 640 sea bream (18 month old, weighing 277.8 ± 38.0 g) were divided into four groups, placed in four 8m^3 net cages
- Fish were fed with commercial pelleted food (Skretting) at a rate of 10 g dry diet/kg biomass/day supplemented with different concentrations of IMUNO-2865® at a sea bream farm in Central Adriatic (Croatia)
- Supplementation from October to January with diets containing 0g (control Group 1), 1g (Group 2), 10g (Group 3) and 25g (Group 4) of IMUNO-2865® kg⁻¹ feed
- Blood was taken from the caudal vein on days 0, 30, 60, 90 and 180 (90 days after supplementation) from 20 fish per group and processed for hematological and biochemical parameters

Results

- Highest dose of IMUNO-2865® resulted with a significant increase of heterophils after 60, and monocytes after 30 days of the experiment
- Blood Ca⁺⁺ levels were significantly higher after 60 days in treatment groups.
- Glutathione peroxidase (GSH-Px) was increased in groups 3 and 4 compared to the control group in January
- Superoxide dismutase (SOD) was increased in group 4 compared to the control group from December to April

Discussion

- The highest dose of supplementation (2.5%) had the strongest influence on the first line of the immune system of sea bream under aquaculture conditions
- IMUNO-2865® supplementation promotes sea bream oxidative stress response during and after the supplementation. The results suggest that IMUNO-2865® has positive and immunostimulative effect on the sea bream during winter period of stress

Figure 1: Commercial sea bream (*Sparus aurata*) fish farm in Croatia

Figure 2: New supplement for aquaculture

Figure 3: Differences in plasma TP, Ca⁺⁺, heterophils, monocytes and antioxidative enzymes (GSH-Px, SOD) between control group (Group 1) and treatment groups (Groups 2, 3 and 4) supplemented with 0, 0.1, 1.0 and 2.5% of IMUNO-2865® in diet, respectively. Different letters indicate statistical significant differences between groups ($P<0.05$) ($n=20$)

Highlights:

- Supplementation with IMUNO-2865® increased the number of phagocytic cells
- IMUNO-2865® provides protection against reactive oxygen species (ROS)
- Medium and highest supplementation doses are effective during the winter stress period
- Supplementation with IMUNO-2865® in aquaculture is safe

Razvoj terenskih dijagnostičkih testova

- Dijagnosticiranje bolesti kod vodenih životinja prema kliničkim znakovima je otežano
- Brze i točne dijagnostičke metode važne za prevenciju i kontrolu zaraznih bolesti.
  - <https://aquaticdiagnostics.com/shop/products/>
  - <https://www.biox.com/en/search/?key%0D%0Awords=fish>

The image displays two screenshots of diagnostic product websites. The top screenshot is from the Aquatic Diagnostics Ltd. website, showing a product search interface and categories for different diagnostic kits. The bottom screenshot is from the BioX Diagnostics website, showing a search interface and a list of products related to fish.

AQUATIC Diagnostics Ltd.

Economically important fish pathogens (AquaMab-P and Rapid Kits)

Product Search

Search products...

Categories

Products

AquaMab-P

AquaMab-F

AquaMab-C

Rapid Kits

Recently Viewed

Infectious Salmon Anaemia virus (ISAV) Rapid Kit

AquaMab-P (10)

AquaMab-F (24)

AquaMab-C (1)

Rapid Kits (1)

ISO 9001 BUREAU VERITAS Certification

FR DE DE Find a product...

BIOX Diagnostics

Find a product...

HOME BIO-X PRODUCTS DISTRIBUTORS NEWS CONTACT SMARTSTRIPS APP ANALYSISCREEN FOLLOW US ON YouTube LinkedIn

SELECT

Species >

Diseases >

Pathogens >

Parameters >

Type of test >

Products meeting your search criteria : **fish**

REF Product name

→ Multiscreen AgELISA VHSV-IHNV

BIO K 273 Monoscreen AgELISA IHNV / sandwich, double wells

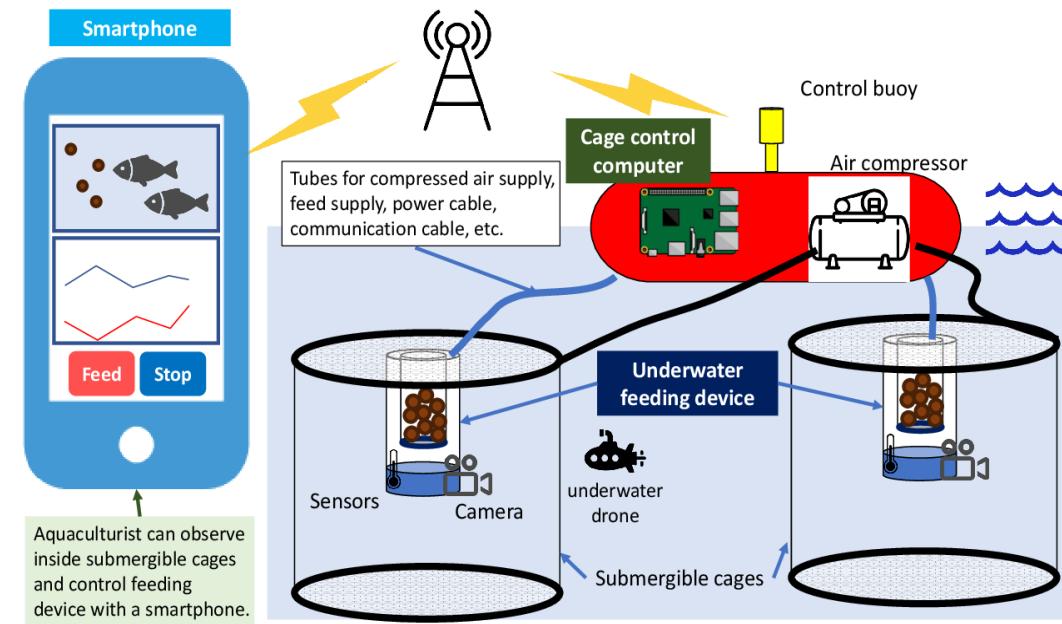
BIO K 282 Monoscreen AgELISA IPNV / sandwich, double wells

BIO K 275 Monoscreen AgELISA SVCV / sandwich, double wells

BIO K 272 Monoscreen AgELISA VHSV / sandwich, double wells

Pametan akvakultura

- Integracija suvremenih tehnologija u cijeli industrijski lanac proizvodnje, rada i upravljanja akvakulturom.
    - Internet stvari (IoT), tehnologija velikih podataka (Big Data), umjetna inteligencija (AI), 5G, računarstvo u oblaku (cloud computing), robotika - putem daljinskog upravljanja ili robotski neovisno upravljanje objektima, opremom i strojevima za akvakulturu.
  - Cilj – postići akvakulturu visoke učinkovitosti, visoke kvalitete proizvoda i visoke razine zaštite okoliša

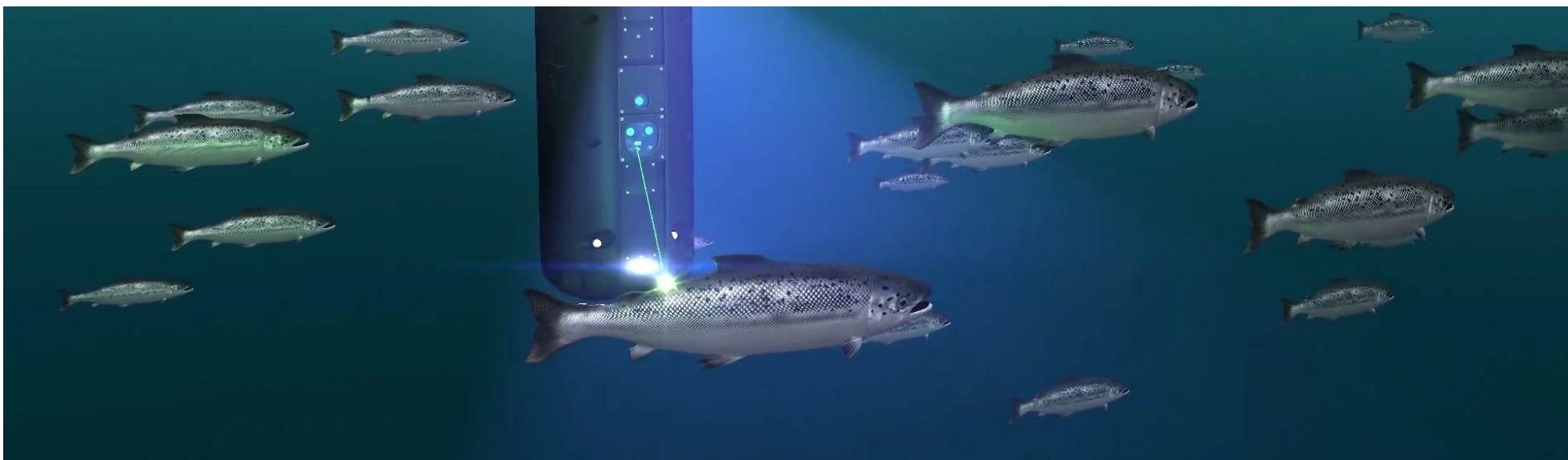

Pametan akvakultura

- Pametna akvakultura uključuje:
  - Prikupljanje podataka putem različitih senzora (temperatura, CO₂, svjetlost, otopljeni kisik, kakvoća vode, kamere i druge opreme za prikupljanje digitalnih podataka).
  - Prijenos prikupljenih podataka u kontrolni centar putem komunikacijskih čvorova.
    - Te informacije mogu uključivati rast ribe, okolišne parametre, promjene ponašanja životinja, prisutnost različitih bolesti, parazita...
    - Obrada podataka i donošenje odluka putem računarstva u oblaku
    - Prikupljanje i obradu povratnih informacija o provedenoj odluci
  - Inteligentna oprema koju pokreće IoT bi mogla riješiti ograničenja dostupnosti radne snage i ublažiti probleme onečišćenja okoliša te racionalizirati korištenje prirodnih resursa.

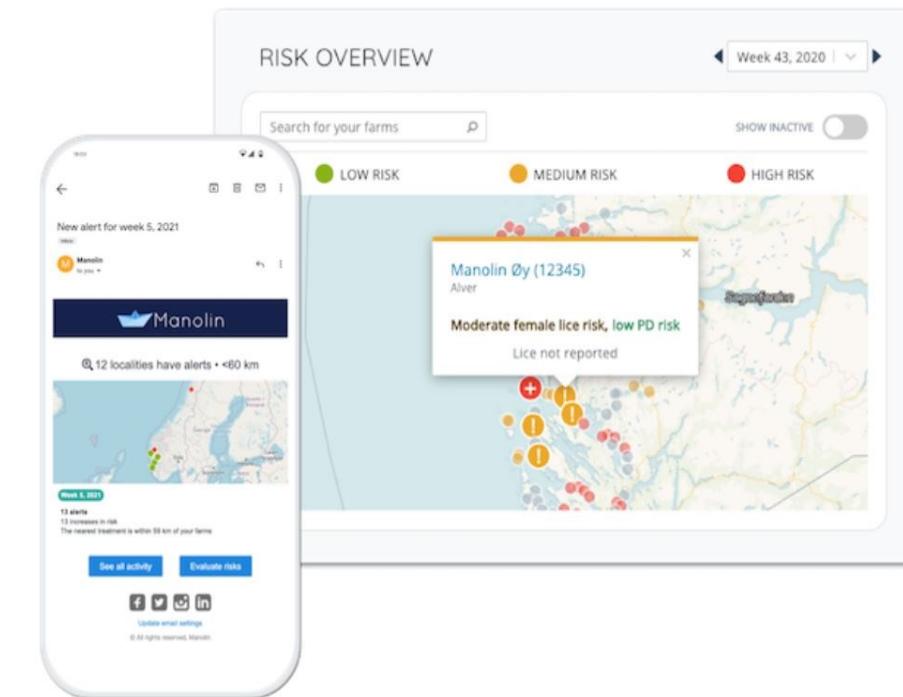
Pametan akvakultura - primjeri

- Robot koji pomoću laserskih zraka uklanjanja parazite s ribe - „Stingray”
  - Pomoću kamera „promatra” ribu i korištenjem umjetne inteligencije primjećuje promjene boje i teksture ribljih ljuški
  - Kad pronađe riblju uš sprži je s kirurškim laserom

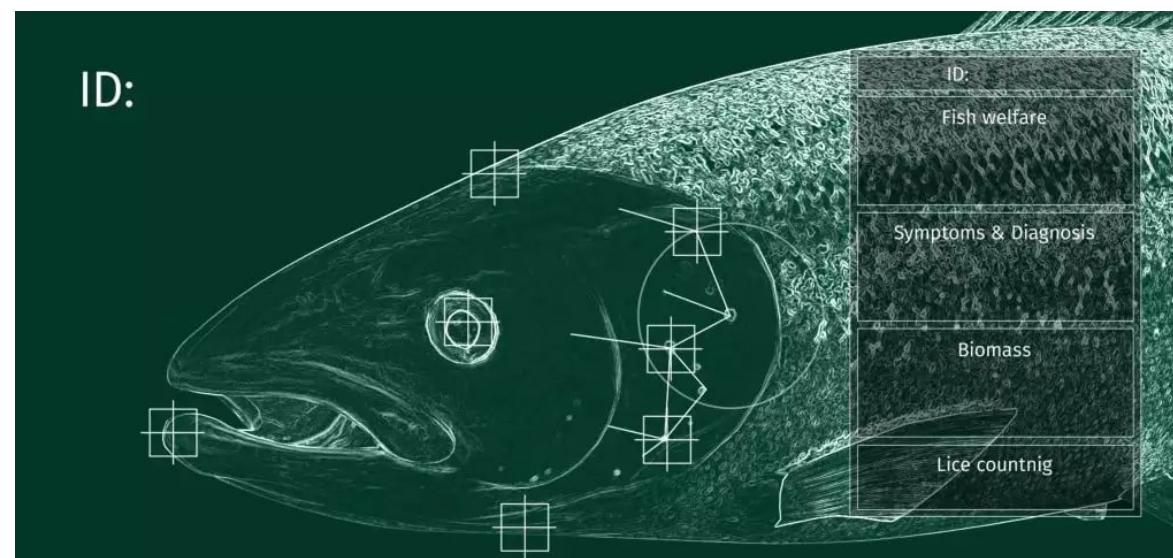
Pametna akvakultura - primjeri

- Program za predviđanje pojave bolesti s razinom točnosti većom od 93% - „Manolin”
- Program integrira više od 20 godina povijesnih podataka s velikim brojem podataka prikupljenih u realnom vremenu
  - Izvješća o pojavi bolesti, oceanografske prognoze, promet brodova, količini ribe u uzgoju, zdravstvenom stanju, mortalitetima, razini kisika, slanosti...
- Korisnici u realnom vremenu dobivaju informacije o izloženosti riziku od pojave bolesti razvrstane prema lokaciji farme, nasadnoj generaciji pa čak i kavezu.
- <https://www.manolinaqua.com/>

Pametna akvakultura - primjeri

- Korištenje umjetne inteligencije i strojnog učenja u svrhu identifikacija svake ribe u kavezu - „Ifarm”
  - Prilikom izranjanja u svrhu punjenja zračnog mjehura losos pliva kraj senzora koji skenira, prepozna i zabilježi podatke o svakoj ribi na temelju jedinstvenih oznaka i strukture ribe.
  - Prikupljaju se podaci o masi, duljini, prebrojavaju se paraziti na ribi, utvrđuju potencijalni znakovi bolesti – sve se evidentira u osobnom zdravstvenom kartonu svake rive.
  - <https://www.cermaq.com/news/cermaq-aims-to-improve-fish-health-and-welfare-with-ifarm>

Zaključak

- Zaštita zdravlja riba predstavlja područje akvakulture u kojem će inovacije u budućnosti imati sve važniju ulogu kako bi se omogućila uspješna zaštita zdravlja i dobrobit uzgajanih organizama te učinkovito korištenje resursa
- Ulaganja u istraživanje i razvoj su vrlo zahtjevna, dugotrajna i skupa
  - Potrebna je potpora i usmjeravanje od strane nacionalnih i EU tijela kako bi se ona uspješno provela i primjenila!

Hvala na pažnji!